RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

1543567

Elintarvikeketjulinja
Kasvintuotannon osasto

Pvm/Datum/Date	Dnro/Dnr/DNo
6.4.2022	2082/00.00.01.00.02/2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan pyyntö asiantuntijalausunnon toimittamisesta asiassa HE 32/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle lannoitelaiksi ja siihen liittyviksi laiksi

Kuuleminen koskien hallituksen esitystä (HE 32/2022 vp) eduskunnalle lannoitelaiksi ja siihen liittyviksi laiksi

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta, tukee hallituksen esitystä ja toivoo, että uusi lannoitelaki saataisiin voimaan tavoitellussa aikataulussa. Ruokavirasto on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Ruokaviraston tehtäviin kuuluu lannoitevalmisteiden valvonta lannoitevalmisteita koskevien säädösten perusteella.

Ruokavirasto pitää lakiesitystä onnistuneena. Se edistää markkinavalvonnan, ympäristönsuojelun ja verohallinnon tehtäviä tekevien viranomaisten yhteistyötä ja edistää siten talouden toimijoiden tasapuolista kohtelua. Lakiesitys mahdollistaa entistä paremmin uudentyyppisten materiaalien hyödyntämisen ja uuden teknologian käyttöönoton lannoitevalmistetuotannossa edistäen siten myös kiertotalouden tavoitteita. Lakiesitys antaa selkeät puitteet lannoitevalmisteiden turvallisuudelle ja turvalliselle käytölle terävöittämällä myös lannoitevalmisteista annettavia tietoja tuotteiden käyttäjille ja ostajille. Lakiesitys mahdollistaa talouden toimijoiden tasapuolisen ja säännöllisen valvonnan antamalla myös uusia keinoja lainsäädännön vaatimusten tehokkaaseen valvontaan. Lakiesitys myös vähentää tietyiltä osin talouden toimijoihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan lakiesitys ajanmukaistaa ja selkeyttää kansallista lainsäädäntöä samalla huomioiden EU:n lannoitevalmistelainsäädäntöön liittyvät rajapinnat.

Tämän vuoden aikana muuttuneeseen kansainväliseen tilanteeseen liittyen Ruokavirasto haluaa nostaa esille sen, että lakiesityksessä kuin myöskään voimassa olevassa lannoitevalmistelaissa ei ole annettu vaatimusta talouden toimijan kotipaikasta. Ruokavirasto katsoo, että olisi tarpeen edellyttää, että toiminnasta vastaava talouden toimija sijaitsee Euroopan unionin alueella. Vastaava vaatimus maahantuojan ja valtuutetun edustajan sijainnille on EU:n lannoiteasetuksessa. Ruoka virasto katsoo, että lakiin tulisikin lisätä, että toiminnasta

vastaavan talouden toimijan tulee olla unioniin sijoittautunut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Ruokavirasto haluaa nostaa esille seuraavat keskeiset muutokset:

Markkinavalvontalaki

Ruokavirasto katsoo, että markkinavalvontalain soveltaminen sekä EU:n lannoitevalmisteasetuksen mukaisiin lannoitevalmisteisiin että kansallisesti säädeltäviin lannoitevalmisteisiin mahdollistaa markkinoille saatettujen lannoitevalmisteiden tasapuolisen valvonnan. Markkinavalvontalaki antaa myös nykyistä selkeämmät raamit eri myyntikanavilla tapahtuvan markkinoinnin valvontaan. Tästä syystä markkinavalvontalain sisällyttäminen lakiesitykseen sekä EU-lannoitevalmisteiden että kansallisten lannoitevalmisteiden osalta on Ruokaviraston mielestä tärkeää.

Tuoterakenteen yhtenäistäminen

Lakiesitys muuttaa merkittävästi markkinoille saatettavien lannoitevalmisteiden tuotevaatimuksia. Tuotteiden tyyppinimistä luovutaan ja tilalle otetaan EU:n lannoitevalmistelainsäädäntöä vastaavat tuoteluokat ja ainesosaluokat. Ruokavirasto katsoo, että yhtenäinen rakenne EU:n lannoitevalmisteasetuksen kanssa selkeyttää markkinoitavien tuotteiden valvontaa. Muutos antaa myös talouden toimijoille joustavammat mahdollisuudet erityyppisten lannoitevalmisteiden valmistamisen, kun toimija voi vapaasti yhdistellä ainesosia tuotteissaan.

Ruokavirastolle tulee velvoite ylläpitää luetteloa sallituista ainesosista, joka on uusi tehtävä. Ainesosaluettelon pohjana tulee olemaan nykyisen lainsäädännön perusteella turvalliseksi katsotut ainesosat ja ainesosaluetteloa täydennetään talouden toimijoiden tekemien esitysten perusteella. Tämä mahdollistaa talouden toimijoille joustavasti uusien materiaalien käyttöönoton. Osaltaan tämä muutos edistää myös kiertotaloutta.

Velvoitteidenhoitoselvitys

Lakiehdotuksessa uutena valvonnassa käytettävänä keinona on esitetty velvoitteiden hoitoselvitystä. Ruokavirasto voi tarvittaessa pyytää talouden toimijaa koskevan velvoitteiden hoitoselvityksen Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksiköltä. Tavoitteena on kitkeä harmaata taloutta ja edistää talouden toimijoiden välistä tasapuolista kilpailua. Ruokavirasto katsoo, että tasapuolisen kilpailun edistäminen lannoitevalmisteiden valvonnassa on

tärkeää. Julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamatta jättäminen saattaa myös viitata substanssilainsäädännön mukaisten velvoitteiden laiminlyöntiin. Velvoitteidenhoitoselvitysten perusteella voitaisiin kohdentaa valvontaa riskiperusteisesti tai estää toiminta, mikäli toimija ei täytä luotettavuuden vaatimuksia.

Lannoitevalvonnan seuraamusmaksu

Lannoitevalvonnan seuraamusmaksu on uusi valvonnan tehostamisen keino. Ruokavirasto katsoo, että seuraamusmaksun määrääminen mahdollistaa jatkossa aiempaa tehokkaamman puuttumisen talouden toimijoiden muihin kuin tutkintaa vaativiin rikkeisiin. Ruokavirasto pitää lakiesityksen mukaista seuraamusmaksua tärkeänä pakkokeinona, koska sillä on nopean puuttumismahdollisuuden lisäksi vaatimusten vastaista toimintaa ennaltaehkäisevää vaikutusta.

Ruokavirasto pitää hyvänä asiana, että seuraamusmaksusta ja velvoitteidenhoitoselvityksestä säädettäisiin nyt myös lannoitelaissa. Vastaavat säännökset on viime vuosina otettu useisiin Ruokaviraston toimialan lakeihin.

Olli Venelampi
jaostopäällikkö
Kasvien tuonti- ja lannoitejaosto